

Datum	: 24 oktober 2005	Nummer PS	: PS2005BEM39
Dienst/sector	: SGU	Commissie	: BEM
Registratienummer	: -	Portefeuillehouder	: Staal

Titel : Wijziging gedragscode Provinciale Staten

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluit pag. 3

Toelichting pag. 5

Bijlage(n):

Inleiding

Artikel 15, derde lid van de Provinciewet bepaalt dat Provinciale Staten voor hun leden een gedragscode vaststellen. In juni 2003 hebben uw staten ter voldoening aan artikel 40 c, tweede lid en artikel 68, tweede lid, van deze wet een gedragscode vastgesteld voor respectievelijk de gedeputeerden en de commissaris van de Koningin.

Op 8 december 2003 heeft u een gedragscode voor Provinciale Staten vastgesteld, waarbij - voor zover relevant - aansluiting is gezocht met genoemd besluit van juni 2003. Nu twee jaar met de gedragscode in de praktijk ervaring is opgedaan is de behoefte aanwezig de gedragscode op een aantal punten aan te passen. Het betreft nadere preciseringen waardoor de gedragscode niet voor meerdere uitleg vatbaar is. Daarbij wordt in de vorm van de onderhavige wijziging een statenlid handvatten geboden om in voorkomende gevallen op basis van de vastgestelde gedragscode een juiste afweging te maken. Het mag immers niet zo zijn dat een statenlid te goeder trouw onbedoeld in strijd met de gedragscode komt te verkeren.

In zijn algemeenheid zij er nogmaals op gewezen, dat de gedragscode geen in rechte afdwingbare code is. De code is een ethisch supplement op de bestaande wettelijke bepalingen en provinciale regelingen en concentreert zich op de bestuurlijk politieke relevantie van integriteit en transparantie van de bestuurders in zijn algemeenheid en de verantwoording die zij naar elkaar verschuldigd zijn en aan degenen die hen in het ambt van bestuurder gekozen hebben.

Voorgesteld wordt overeenkomstig het bijgevoegde ontwerp-besluit – voorzien van een toelichting - te besluiten.

Besluit

Besluit van provinciale staten van Utrecht van 7 november 2005 tot wijziging van de gedragscode voor Provinciale Staten van Utrecht;

Gelet op artikel 15, derde lid van de Provinciewet,

Gelet op het voorstel van hun voorzitter,

Gelet op het advies het fractievoorzittersconvent en van de statencommissie Bestuur en Middelen van 24 oktober 2005,

Besluiten tot vaststelling van de navolgende artikelen, inhoudende de wijziging van de gedragscode Provinciale Staten van 8 december 2003:

Artikel 1

Artikel 1 “Algemene bepalingen” wordt als volgt gewijzigd:

Artikel 1.4 De bestaande redactie wordt gewijzigd en luidt als volgt:

“In gevallen waarin de code niet voorziet of onduidelijkheid over de toepassing ervan bestaat, meldt de betrokken bestuurder dit aan de voorzitter van PS, die het vervolgens ter bespreking voorlegt aan het fractievoorzittersconvent ”

Toegevoegd wordt een nieuw artikel 1.7 waarvan de redactie als volgt luidt:

“ 1.7 Zij verklaren bij hun installatie, dat zij zich aan deze gedragscode zullen houden”

Artikel 2

Voor de bestaande redactie van artikel 2.1 en 2.2. “belangenverstrengeling en aanbesteding” komt de volgende onderstaande redactie in de plaats.

Voorts wordt aan artikel 2 een nieuw artikel 2.8 en een nieuw artikel 2.9 toegevoegd met de onderstaande tekst:

2.1 Een bestuurder doet tenminste eenmaal per jaar in de maand maart een schriftelijk opgave van zijn financiële belangen in ondernemingen en organisaties waarmee de provincie zakelijke betrekkingen onderhoudt. In februari van elk jaar verschaft GS aan de Staten hierover informatie. De opgave wordt jaarlijks -samen met de opgave van de andere bestuurders- in het provinciaal blad en op de provinciale web-site gepubliceerd en is daarmee openbaar en door derden te raadplegen.

2.2 Onverminderd het gestelde in artikel 2.1. doet een bestuurder, indien hij:

- financiële belangen krijgt in ondernemingen en organisaties waarmee de provincie zakelijke betrekkingen onderhoudt dan wel
- financiële belangen heeft in of bij ondernemingen en organisaties waarmee de provincie zakelijke betrekkingen aangaat,

daarvan binnen 14 dagen na aanvang van bedoelde financiële relatie schriftelijk opgave aan de voorzitter van het fractievoorzittersconvent, die zulks meldt aan het fractievoorzittersconvent. Deze opgave wordt in het provinciaal blad en op de provinciale web-site gepubliceerd en is daarmee openbaar en door derden te raadplegen.

2.8 Een ex-bestuurder wordt het eerste jaar na de beëindiging van zijn ambtstermijn uitgesloten van het tegen beloning verrichten van diensten voor de provincie.

2.9 Een bestuurder is in principe geen lid van een bestuur van een rechtspersoon die een subsidierelatie heeft met de provincie, tenzij het fractievoorzittersconvent de betrokken bestuurder daarvoor met redenen omkleed toestemming verleend.

Artikel 3

Voor de bestaande redactie van artikel 8 “reizen buitenland” komt de volgende redactie in de plaats:

Artikel 8.1 : “ Reizen naar het buitenland die in het kader van de uitoefening van het ambt van bestuurder worden gemaakt en waarmee derhalve een provinciaal belang is gediend, worden vooraf ter bespreking en besluitvorming voorgelegd aan het fractievoorzittersconvent, wanneer de betrokken bestuurder een verzoek tot vergoeding van de kosten vraagt”.

Artikel 8.2 : “ Wordt een reis waarvoor een positief besluit in het fractievoorzittersconvent is genomen verlengd voor privé-doeleinden, dan is dit slechts geoorloofd wanneer dat vooraf aan het fractievoorzittersconvent is gemeld. De extra reis- en verblijfkosten komen volledig voor rekening van de betrokken bestuurder.

Artikel 4   Inwerkingtreding

De wijziging van de regeling Gedragscode voor Provinciale Staten van Utrecht treedt direct na vaststelling in werking.

Utrecht, 7 november 2005

voorzitter,

griffier,

Wijziging gedragscode voor provinciale staten van Utrecht

Inleiding

Bij de vaststelling van de gedragscode voor uw Staten op 8 december 2003 is nadrukkelijk stilgestaan bij de aard en betekenis van de gedragscode in zijn algemeenheid. Gezien het blijvende belang van het bewustzijn van de gedragscode wordt deze nogmaals op hoofdpunten weergegeven.

Een kwestie van mentaliteit

Integriteit is in de eerste plaats een kwestie van mentaliteit en bewustwording. "Het moet tussen de oren zitten". Statenleden moeten zich permanent realiseren dat zij voor de gemeenschap werken en verantwoordelijk zijn voor de besteding van gemeenschapsgeld. Dit stelt hoge eisen aan de bestuurlijke integriteit bijvoorbeeld bij aanbestedingen, het indienen van declaraties, belangenverstrengeling e.d. Statenleden moeten zich steeds bewust zijn van het belang van een goede democratische controle en bereid zijn verantwoording af te leggen voor hun bestuurlijk handelen.

Maar ook meer dan een mentaliteit

Een juiste mentaliteit en bewustwording alleen zijn niet voldoende. Er is een systeem nodig van "checks and balances". Met heldere regels en afspraken waaraan statenleden houvast hebben. Met een organisatiestructuur die integriteit bevordert en met controlemechanismen waardoor het gedrag van statenleden voor elkaar en voor anderen controleerbaar wordt. Het opstellen van gedragsregels is een belangrijk onderdeel van het integriteitsbeleid. Gedragsregels bevatten de normen waaraan de statenleden zich binden en vormen een belangrijk toetsingskader.

Gedragsregels

Deze gedragscode geeft geen regels die rechtskracht hebben, maar heeft vooral bestuurlijke en politieke relevantie. Statenleden zijn op de naleving van de gedragscode aanspreekbaar. Wanneer zij zich niet aan de gedragsregels houden, kan dat gevolgen hebben voor hun positie. Naast deze gedragscode zijn er allerlei wettelijke voorschriften die betrekking hebben op aspecten van integriteit. Te denken is bijvoorbeeld aan de regeling m.b.t. onverenigbare betrekkingen en verboden handelingen in de Provinciewet en de strafbaarstelling van fraude en valsheid in geschrifte. In de brochure "Integriteit van bestuurders bij gemeenten en provincies; een handreiking" -een gezamenlijke publicatie van de VNG, het IPO en het ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties- is een beeld van deze wettelijke voorschriften gegeven. Deze voorschriften zijn niet in deze gedragscode opgenomen.

Ervaringen met de gedragscode in de praktijk

Sinds twee jaar wordt nu ervaring in de praktijk opgedaan met de gedragscode. Dit heeft tot de wenselijkheid geleid de gedragscode op een aantal onderdelen te preciseren. Gezien de aard van de gedragscode is niet alles in regels sluitend af te dekken. Het gaat immers om integriteit en mentaliteit, waaraan een politicus – zo leren de onderzoeken – elke dag bloot staat. In onderstaande toelichting worden de door het fractievoorzittersconvent gewenste aanpassingen toegelicht en bestaande artikelen van een meer precieze toelichting voorzien.

Toelichting op de voorgestelde wijzigingen:

Artikel 1 Algemene bepalingen

In artikel 1 wordt onder 1.4 in geval van twijfel over de toepassing van de code een meldpunt ingevoerd bij de voorzitter van uw Staten. Hij legt vervolgens de kwestie ter bespreking voor aan het fractievoorzittersconvent, indien daadwerkelijk sprake is van een geval van twijfel.

Aan artikel 1 wordt tevens toegevoegd een nieuw artikel 1.7. Dit artikel regelt dat een statenlid, dan wel een commissielid – niet statenlid bij zijn installatie verklaart zich aan de gedragscode te zullen houden. Het belang van de gedragscode wordt in het openbaar versterkt.

Artikel 2 Belangenverstrengeling en aanbesteding

In de praktijk is het voor een statenlid niet eenvoudig te weten, met welke onderneming of organisatie waarin hij financiële belangen heeft, de provincie een zakelijke betrekking heeft. Dit zou een statenlid te goeder trouw in de positie kunnen brengen dat hij onbedoeld in strijd komt te handelen met de gedragscode. In de voorgestelde wijziging wordt dan ook bepaald, dat GS jaarlijks een lijst aan de Staten verstrekt van ondernemingen en organisaties waarmee de provincie een zakelijke relatie heeft. Jaarlijks doet een statenlid vervolgens een opgave, die door publicatie openbaar is en daarmee voor een ieder toegankelijk. Een en ander zal actief door de griffie worden bewaakt.

Het gaat daarbij overigens om - zoals thans voorgesteld - financiële belangen in of bij ondernemingen en organisaties.

Ook is de wijze van melding in de vorm van een voorgestelde wijziging gepreciseerd. Een statenlid doet schriftelijk melding van een financieel belang aan de voorzitter van het fractievoorzittersconvent, die het op zijn beurt meldt aan het fractievoorzittersconvent.

Voorgesteld wordt aan artikel 2 (in de vorm van artikel 2.8) toe te voegen een bepaling, waarmee het een ex-statenlid en een ex-commissielid binnen één jaar na beëindiging van zijn ambtstermijn niet is toegestaan tegen beloning voor de provincie werkzaamheden te verrichten.

In het fractievoorzittersconvent is met betrekking tot de reikwijdte van artikel 2.4 (familiebetrekkingen) en de artikelen 2.5 t/m 2.7 (belangenverstrengeling) een nadere precisering aan de orde geweest. Het zij echter gezegd dat elke nadere precisering nooit volledig sluitend zal zijn. Hier is met name de mentaliteit in het geding. Is een bedrijf of organisatie bij de provincie in beeld voor het leveren van een dienst, waarmee een statenlid een familie- of vriendenrelatie of een functionele relatie heeft, dan mag van een professioneel politicus verwacht worden dat hij hier de juiste distantie in acht neemt en zich niet laat leiden door belangenverstrengeling en bevoordeling. De betrokken politicus dient zich in woord en daad te onthouden van beïnvloeding van de oordeelsvorming. Dit geldt dus zowel voor wat betreft een eventueel woordvoerderschap in commissie- of statenvergaderingen als voor het onthouden aan een stemming.

Ten overvloede wordt verwezen naar de uitgebreide toelichting op het statenvoorstel van 8 december 2003.

Het fractievoorzittersconvent heeft tevens gesproken over een lidmaatschap van een bestuurder in een bestuur van een rechtspersoon dat een subsidierelatie heeft met de provincie. In beginsel wordt een dergelijk lidmaatschap onwenselijk geacht. Het algemeen maatschappelijk belang kan er echter bij gediend zijn dat juist wel een bestuurder deel uitmaakt van een bestuur van een rechtspersoon. Hiervan kan echter alleen dan sprake zijn als daarvoor het fractievoorzittersconvent met redenen omkleed in een dergelijke specifieke situatie toestemming verleent.

Artikel 3 Reizen buitenland

In het kader van de internationalisering zijn buitenlandse reizen al lang geen uitzondering meer. Denk aan Brussel en relaties met andere regio's. Altijd moet de reis een functioneel karakter hebben. De functionaliteit moet van geval tot geval worden beoordeeld door het fractievoorzittersconvent. Indien positief, dan moeten de redelijk gemaakte reis- en verblijfkosten voor rekening van de provincie komen. In de voorgestelde wijziging van artikel 8 wordt dit nog eens extra benadrukt. Tevens wordt concreet geregeld de eventualiteit van een verlenging van een functionele reis voor privé-doeleinden. Toestemming van een fractievoorzittersconvent is een absolute voorwaarde, waarbij in voorkomend geval het eventueel laten vergezellen door de partner van het

statenlid en een eventuele verlenging van de functionele reis voor privé-doeleinden mede aan de besluitvorming ten grondslag dient te liggen. De kosten van het eventueel meereizen van de partner en de eventuele verlenging van de reis voor privé-doeleinden komen uiteraard ten koste van het betrokken statenlid.